

hap

ChristenUnie verkiezingsprogramma Wetterskip Fryslân 2015 – 2019

*Voor goed rentmeesterschap
&
verantwoord waterbeheer*

ChristenUnie

+ Geef geloof een stem

Colofon: *Fotograaf coverfoto dijk met schapen: Arthur Smeets*
Fotograaf coverfoto oever- en kadewerk: Daniël Hartog

Voor goed rentmeesterschap en verantwoord waterbeheer

Wij zetten ons in voor een Wetterskip Fryslân dat dienstbaar is aan alle burgers en (boeren)bedrijven in het beheersgebied van Fryslân en Groninger Westerkwartier. De ChristenUnie heeft hierbij een duidelijk vertrekpunt. De Schepper vertrouwdde ons de zorg voor deze aarde toe. Want: *"Van Hem is de zee, door Hem gemaakt, en ook het droge, door Zijn handen gevormd."* (Ps. 95:5, NBV) Dat geeft een duidelijke richting aan onze afwegingen.

Wetterskip Fryslân heeft drie kerntaken.¹ Het Wetterskip zorgt voor:

1. stevige dijken
2. voldoende water
3. schoon water

Het werk van Wetterskip Fryslân raakt ook de economische mogelijkheden, het mooie landschap en de leefbaarheid in de steden en dorpen van Fryslân en Groninger Westerkwartier. De ChristenUnie staat voor verantwoord waterbestuur, verantwoorde keuzes en verantwoorde kosten. Dit doen we graag door in gesprek te gaan met u als inwoner of bedrijf. We willen met een brede blik en vanuit een sterk besef van verantwoordelijkheid samen met andere belangengroeperingen en partijen blijven werken aan een duurzaam verantwoord waterbeheer door Wetterskip Fryslân. Daarvoor vragen wij uw stem en uw vertrouwen.

De ChristenUnie maakt zich sterk voor tien waterthema's:

1. Een Wetterskip Fryslân dat het beheersgebied van Fryslân en Groninger Westerkwartier beschermt tegen water.
2. Een Wetterskip dat zorgt voor voldoende water voor iedereen.
3. Een Wetterskip dat zich inzet voor verbetering van het stedelijk waterbeheer.
4. Een Wetterskip dat voorziet in schoon en gezond water.
5. Een Wetterskip dat water en recreëren samenbrengt.
6. Een klantgericht Wetterskip Fryslân.
7. Een toekomstgericht Wetterskip Fryslân.
8. Een Wetterskip als betrouwbare samenwerkingspartner voor burgers, bedrijven en overheden.
9. Een Wetterskip dat nationaal en internationaal kennis deelt over water.
10. Een Wetterskip dat verantwoord omgaat met uw geld.

We lichten deze tien thema's toe in dit verkiezingsprogramma. De taken en de doelen die we willen bereiken staan daarbij voorop (thema 1 t/m 5). Daarnaast vinden we het ook belangrijk om aan te geven hoe de ChristenUnie wil dat Wetterskip Fryslân zal werken en wat de financiële gevolgen zijn voor u als burger en ondernemer (thema 6 t/m 10). Op het achterblad vindt u onze 7 speerpunten voor 2015-2019.

¹ De formele naamgeving van deze taken is waterkeringenbeheer, watersysteembeheer en afvalwaterzuivering.

Onze kandidaten voor het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân

	Naam	Woonplaats
1.	Rein Ferwerda	Morra
2.	Egbert Berenst	Drachten
3.	Kor Stelma	Franeker
4.	Dirk Jan Kuiken	Leeuwarden
5.	Auke Rienstra	Gauw
6.	Haaije de Jong	Oosterzee
7.	Gert Schouwstra	Sneek
8.	Tineke Huizinga	Heerenveen

Wat mag u verwachten van onze kandidaten voor het Wetterskipsbestuur?

- Zij hebben kennis van waterbeheer, ruime bestuurlijke ervaring en stellen zich dienstbaar en integer op.
- Zij streven naar een duurzaam waterbeheer, zodat onze kinderen niet worden opgezadeld met problemen die we nu al kunnen voorzien.
- Zij leggen als goede rentmeesters verantwoording af over onze omgang met de schepping.
- Zij proberen bij de besluitvorming over watervraagstukken transparant te handelen en gaan daarbij zorgvuldig om met de afweging van maatschappelijke en individuele belangen.
- Zij handelen volgens de gedragscode van de ChristenUnie die tot doel heeft om de integriteit te waarborgen.

Speerpunten ChristenUnie Wetterskip Fryslân 2015 – 2019

1. Wetterskip Fryslân beschermt tegen water

De ChristenUnie wil dat wij en de generaties na ons veilig in Nederland kunnen wonen en werken. Wetterskip Fryslân moet zorgen voor de bescherming tegen water. Sterke dijken en goed onderhouden waterkeringen zijn van levensbelang. Het uitvoeren van deze taak heeft daarom prioriteit. Burgers en bedrijven moeten goed worden geïnformeerd over de mogelijke waterrisico's. De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het op orde brengen en houden van de waterkeringen op basis van de nieuwe veiligheidsnormen van het Nationale Deltaprogramma.² Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de zeespiegelstijging en de bodemdaling. De ChristenUnie, die deel uitmaakt van de bestuurlijke klankbordgroep innovatie van Wetterskip Fryslân, staat inzake het dijkbeheer een vernieuwende aanpak voor. Deze is gebaseerd op de nieuwste en kostenbesparende toetsingsmodellen, zoals die reeds door het waterschap Hunze en Aa's worden toegepast.
- Het veilig inrichten van waterbeheergebieden. Bij de inrichting van gebieden, zoals woonwijken en bedrijventerreinen, moet rekening worden gehouden met de waterveiligheid. Daarbij stelt Wetterskip Fryslân bij ruimtelijke planvorming door middel van een wettelijke watertoets eisen aan de inrichting van een gebied.
- Het voorkomen van wateroverlast in landbouwgebieden, steden en dorpen. Om problemen te voorkomen moet bijvoorbeeld worden gezorgd voor extra waterberging.
- De zorg voor een goed gestructureerde en geoefende calamiteitenorganisatie, zodat er adequaat gehandeld kan worden bij ernstige wateroverlast of in perioden met extreem veel regen (clusterbuien).
- Het verhogen van de regionale veiligheid. Dit doen we door toepassing van de zogenaamde VBA-trap: Vasthouden – Bergen – Afvoeren van overtollig water. Tevens wil de ChristenUnie nader onderzoek naar nut en noodzaak, bekostiging en locatie van een nieuw Waddenzeegemaal. De ChristenUnie is voorstander van goede afstemming met het naburige waterschap Noorderzijlvest en de provincies Fryslân en Groningen, maar zet in op de meest kostenvoordelige en duurzame oplossing voor de afvoer van overtollig boezemwater.
- De beheersing van muskusratten. Omdat muskusratten de veiligheid van waterkeringen aantasten moet de populatie zo klein mogelijk worden gehouden. Wetterskip Fryslân heeft hierin een koppositie en dat willen we graag zo houden.

De ChristenUnie vindt dat bij dijkbeheer waar mogelijk rekening moet worden gehouden met natuurlijke processen en gewerkt kan worden met de natuur. Denk daarbij aan duinvorming, opslibben van kwelders of het aanleggen van een inlaagdijk. Door te werken met een natuurlijk evenwicht zijn op de langere termijn minder dure ingrepen nodig. Ook doen zich nieuwe kansen voor, doordat er bijvoorbeeld een nieuw recreatiegebied of natuurgebied kan ontstaan. Het project "de zachte zandmotor"³ bij de Makkumer waarden is hier een goed voorbeeld van.

² Voor een toelichting op het Deltaprogramma zie www.deltaprogramma.nl.

³ Natuurvriendelijk kustverdedigingsprojecten aan de IJsselmeerkust en de Noordzeekust (zandmotor Kijkduin en Camperduin-Petten).

2. Wetterskip Fryslân zorgt voor voldoende water voor iedereen

Landbouw, natuur en bebouwing in een gebied stellen elk hun eigen eisen aan het beheer van water. De ChristenUnie vindt dat schade door te hoge of juist te lage waterstanden moet worden voorkomen. In tijden van droogte moet Wetterskip Fryslân zorgen voor voldoende aanvoer van zoet water. Wetterskip Fryslân moet zorgen voor een toekomstbestendig, duurzaam én betaalbaar watersysteem. Een taak van Wetterskip Fryslân is het maken van heldere afspraken over het waterbeheer. Vaak moet er gekozen worden voor het ene belang ten koste van het andere belang. Om draagvlak te houden voor het op peil houden van de kostbare voorzieningen moeten alle inwoners en belanghebbenden worden betrokken. De ChristenUnie wil dat de mogelijkheden én (financiële) beperkingen voor het waterbeheer en de belangen van alle betrokkenen daarbij helder op tafel komen. De ChristenUnie staat voor een evenwichtige afweging van alle belangen en een transparante besluitvorming. We willen de bedrijfszekerheid van de agrarische sector waarborgen, de natuur- en recreatiebelangen dienen en de woonfunctie ondersteunen.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het voorkomen van grondwateroverlast of te lage grondwaterstanden bij woningen. met name in het veenweidegebied. De ChristenUnie is voorstander van een toekomstbestendige en kostenbesparende strategie in het veenweidegebied⁴ om maaivelddalings te beperken of te stoppen. Ondersteuning van onderzoek naar nieuwe methoden, zoals het toepassen van onderwaterdrainage,⁵ vindt de ChristenUnie belangrijk.
- De zorg voor waterbeheer in landelijke gebieden waarmee de landbouw perspectief behoudt voor de toekomst.
- Het voortvarend aanpakken van de verdroging in natuurgebieden.
- De knelpunten die in veel gebieden op de langere termijn kunnen ontstaan voor de zoetwater-voorziening, zoals verdroging en zoute kwel. Wetterskip Fryslân neemt tijdig maatregelen om watertekorten te voorkomen.
- Het op orde zijn van de afspraken over het waterbeheer. Wetterskip Fryslân zorgt er in het Waterbeheerplan voor dat er in het hele gebied heldere afspraken zijn over het peilbeheer. Door herziening van het Waterbeheerplan voor de periode 2015-2020 worden deze afspraken - in afstemming met alle betrokkenen - op orde gehouden. Daarbij is de ChristenUnie voorstander van een verdere reductie naar robuustere peilvakken.
- Nadeelcompensatie voor betrokkenen die door het beleid van het Wetterskip Fryslân onevenredig worden benadeeld. Als het Wetterskip voor het uitvoeren van plannen (landbouw)grond nodig heeft, dan ontvangt de landeigenaar een toereikende compensatie of financiële vergoeding.

De ChristenUnie wil met het oog op doelmatig en verantwoord waterbeheer dat Wetterskip Fryslân als watergebiedsregisseur in een vroeg stadium bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen door provincies en gemeenten wordt betrokken. In het geval dat ruimtelijke keuzen tot hoge kosten kunnen leiden, zal Wetterskip Fryslân moeten aandringen op wijziging van deze plannen, of geen cofinanciering voor onrealistische plannen te geven.

⁴ Het beheer van het (ondiepe) grondwater is opgedragen aan Wetterskip Fryslân. Met name in het veenweidegebied levert Wetterskip Fryslân een aanzienlijke bijdrage om de problemen op te lossen.

⁵ Zie onderzoeksrapporten Onderwaterdrains van ALTERRA Wageningen UR.

3. Wetterskip Fryslân verbetert water in steden en dorpen

De ChristenUnie wil het water in steden en dorpen verbeteren. We willen geen stinkende grachten of vijvers, maar helder en schoon water. Het water in bewoond gebied moet ecologisch gezond zijn en ruimte bieden voor dieren en waterplanten. Het gaat bijvoorbeeld ook om het verwijderen van drijfvuil, fietswrakken of het opruimen van gezonken bootjes. Bij stedelijke waterproblemen, zoals een te hoge of juist te lage grondwaterstand, moet Wetterskip Fryslân samen met de gemeenten zoeken naar oplossingen.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Een duurzame omgang met water in de stad. Samen met de gemeenten wil Wetterskip Fryslân maatregelen stimuleren zoals: groene daken, drijvende woningen en extra waterberging.
- Het vasthouden van schoon regenwater in de stad. Dit kan door regenwater in de woonwijken op te vangen en vast te houden in de bodem.
- Het planmatig baggeren in het stedelijk gebied, zodat er tijdig wordt gebaggerd.
- Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs het water. Waar dit mogelijk is kan de kunstmatige oeverbescherming worden weglaten. Dit heeft ook voordelen in het beperken van de onderhoudskosten.
- Het terugbrengen van de vuiluitworp van het riool naar het oppervlaktewater. Dit willen we doen, in samenwerking met de gemeenten, door bijvoorbeeld het afkoppelen van regenwater en het aanleggen van extra berging in het riool.
- Het maken van heldere afspraken tussen Wetterskip Fryslân en de gemeenten over het onderhoud van het stedelijk water. In een aantal gemeenten heeft Wetterskip Fryslân het beheer van het stedelijk water van de gemeenten overgenomen⁶. Waar dit niet is gebeurd wil de ChristenUnie deze verantwoordelijkheid - binnen 4 jaar - alsnog onderbrengen bij het Wetterskip. In omgevingsplannen worden heldere afspraken gemaakt, bijvoorbeeld over het plaatsen van kunstmatige oeverbeschermingen en het toestaan van steigers.

De ChristenUnie wil dat er voor het waterbeheer in stedelijk gebied rekening wordt gehouden met klimaatveranderingen.⁷ We staan voor een duurzame omgang met water in de steden en dorpen. Hierdoor wordt wateroverlast en droogte voorkomen. De aanwezigheid van water maakt woonwijken mooier en verhoogt de kwaliteit van een wijk. Wij willen dan ook stimuleren dat de aanleg en de inrichting van water op een mooie manier wordt ingepland. De veiligheid dient hierbij extra aandacht te hebben. Bijvoorbeeld door te letten op geleidelijk aflopende waterkanten, of door te zorgen voor een afscheiding bij de speelplekken voor jonge kinderen. Bij de inrichting van het water in de wijk wil de ChristenUnie de (toekomstige) bewoners betrekken.

⁶ Dit is in overeenstemming met de Waterwet.

⁷ Zie als mogelijk voorbeeld de Rotterdamse adaptatiestrategie.

4. Wetterskip Fryslân voorziet in schoon en gezond water

Iedereen heeft belang bij schoon water. Watervervuiling willen we daarom streng aanpakken. Wetterskip Fryslân zorgt voor een verdere optimalisatie van zuiveringsinstallaties. Samen met gemeenten zorgen we ervoor dat de vervuiling van het oppervlaktewater wordt beperkt. Waar nodig moeten maatregelen genomen worden om verontreiniging, zoals botulisme en blauwalgen, tegen te gaan.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het aanpakken van vervuiling bij de bron. Het verwijderen van chemische stoffen en plastic nanodeeltjes uit het water is erg moeilijk en kostbaar. Deze vervuiling willen we daarom streng en zoveel mogelijk bij de bron al aanpakken en zo nodig daarbij ook handhavend optreden. Wetterskip Fryslân voert campagnes om deze verontreiniging van het water te stoppen. Dit betekent bijvoorbeeld dat we willen voorkomen dat er medicijnresten, chloor, frituurvet, bestrijdingsmiddelen en mest in het riool terecht komen.
- Het op diepte houden van het water. Dit is van belang voor een goede kwaliteit van het watermilieu. Hiervoor moet periodiek worden gebaggerd. Het verwijderen van verontreinigde bagger moet in de planning prioriteit krijgen.
- Het ongewenste gebruik van materialen die leiden tot vervuiling van het water. We willen bijvoorbeeld voorkomen dat er gebruik wordt gemaakt van chemisch behandeld hout. Het gaat hier om de inrichting van het watersysteem. De ChristenUnie wil dat Wetterskip Fryslân hier ook op let bij het toetsen van de plannen van particulieren en bedrijven.
- De verbetering van de waterkwaliteit en ecologisch gezonde watersystemen. Er zijn door Wetterskip Fryslân in het Waterbeheerplan lange termijndoelen afgesproken.⁸ De afgesproken verbetermaatregelen moeten in de komende jaren ook worden uitgevoerd.
- Bijdragen aan een betere visstand en dit te monitoren. Waar dat nodig is worden gemalen en stuwen aangepast, zodat vissen hier veilig kunnen passeren.

Water dat ecologisch gezond is heeft een zelfreinigende werking. De ChristenUnie wil dat Wetterskip Fryslân waar dat mogelijk en wenselijk is, zorgt voor een natuurlijke inrichting van het watersysteem. Bij het onderhoud van de watergangen moet Wetterskip Fryslân ook oog hebben voor het planten- en dierenleven.

⁸ Afspraken in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

5. Wetterskip Fryslân brengt water en recreëren samen

Het water is belangrijk voor de recreatie. We mogen genieten van het water en de natuur. Wetterskip Fryslân houdt ook rekening met recreatief gebruik van water. Denk hierbij aan zwemmen, schaatsen, varen of vissen⁹. Wetterskip Fryslân bevordert dat paden langs het water en de dijken zo veel mogelijk beschikbaar zijn voor wandelaars en fietsers. Ook zorgt Wetterskip Fryslân voor de monitoring van het zwemwater,¹⁰ zodat er veilig gezwommen kan worden.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Recreatieve wensen van burgers. Zo kan er in overleg met betrokkenen, de gemeente of de provincie, ruimte ontstaan voor de aanleg van wandelpaden, kanovoorzieningen, vissteigers of bijvoorbeeld een fietsbrug of –pont.
- Afstemming met de particuliere grondeigenaren. We willen niet dat het recreatieve gebruik leidt tot overlast voor de omgeving. De plannen moeten daarom worden afgestemd met de belanghebbenden.
- Een verantwoorde omgang met de Nederlandse historie in en rond het water. Wetterskip Fryslân moet daarom zorgvuldig omgaan met ons Friese watererfgoed. Een goed voorbeeld hiervan biedt het bezoekerscentrum van het Werelderfgoed Woudagemaal, waar jong en oud een interactief en educatief programma op watergebied wordt geboden.
- De realisatie van bouwkundig verantwoorde gebouwen en gemalen. Bij de aanleg van watergangen, dijken of andere waterinfrastructuur wordt gezorgd dat deze goed worden ingepast in het landschap. Bijzondere watergangen zoals beken en voormalige slenken moeten goed worden onderhouden.
- Goede voorzieningen voor de recreatievaart. Het gaat bijvoorbeeld om toeristische routes met afmeerplaatsen en afgiftepunten voor vuilwater. Wetterskip Fryslân maakt met de provincie heldere afspraken over deze taak¹¹ en de financiering.

Wetterskip Fryslân kan op verzoek van de provincies of gemeenten ook recreatietaken of taken ten aanzien van gebieds- en landschapsontwikkeling uitvoeren. Het Wetterskip is daarbij niet verantwoordelijk voor de financiering. De ChristenUnie wil dat Wetterskip Fryslân vooraf heldere afspraken maakt met de betrokken partijen. Een belangrijke randvoorwaarde voor de ChristenUnie is dat het recreatieve gebruik van het water niet in strijd mag zijn met de uitvoering van de kerntaken van Wetterskip Fryslân.

⁹ Denk bijvoorbeeld aan de hengelsport. De hengelsportfederaties (HSF) vormen een belangrijke gesprekspartner voor Wetterskip Fryslân. Hun kennis kan ook worden benut voor het monitoren van de (ecologische) waterkwaliteit.

¹⁰ Dit betreft een door de provincie aan het Wetterskip opgedragen neventaak.

¹¹ Hierover maakt Wetterskip Fryslân met de provincie goede afspraken.

6. Een klantgericht Wetterskip Fryslân

De ChristenUnie wil dat Wetterskip Fryslân zorgt voor goede, open communicatie naar alle betrokkenen bij het waterbeheer. Inwoners en bedrijven die belang hebben bij de maatregelen en plannen die door Wetterskip Fryslân worden opgesteld en uitgevoerd, moeten op tijd worden betrokken en geïnformeerd. Inwoners en bedrijven met vragen of klachten worden door Wetterskip Fryslân adequaat geholpen en niet van het kastje naar de muur gestuurd. De ChristenUnie bepleit daarom dat Wetterskip Fryslân samen met de gemeenten één digitaal waterloket (www.fryslanleeftmetwater.nl) aanbiedt waar inwoners en bedrijven met al hun watervragen terecht kunnen.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Een service- en klantgericht Wetterskip Fryslân.
- Digitale dienstverlening door Wetterskip Fryslân. Bij de digitale dienstverlening van het Wetterskip denken we bijvoorbeeld aan: inspraak, interactieve planvorming, registratie van meldingen, vergunningen en klachtenafhandeling.
- De initiatieven van burgers en bedrijven. Participatie van burgers en bedrijven bij het verstandig gebruik van water wordt gestimuleerd en Wetterskip Fryslân moet daarom een open houding hebben voor die initiatieven.
- Het actueel houden van het integriteitsbeleid, als kader voor het integer werken van het bestuur en de organisatie van Wetterskip Fryslân.
- Voor kwijtschelding van de waterschapsbelasting volgen we de uitgangspunten die hiervoor door de gemeenten worden gehanteerd. Inwoners en bedrijven/instellingen die op deze gronden hun waterschapsbelasting niet kunnen betalen worden door het samenwerkingsorgaan Hefpunt klantvriendelijk en effectief geholpen.

Wetterskip Fryslân neemt de inspraak van belanghebbenden op de voorgenomen plannen van het Wetterskip serieus. Alle relevante informatie van Wetterskip Fryslân is voor inwoners en bedrijven beschikbaar en eenvoudig te vinden via internet.

7. Een toekomstgericht Wetterskip Fryslân

Bij de werkzaamheden van Wetterskip Fryslân houden we rekening met de langetermijneffecten. De ChristenUnie wil niet dat problemen terecht komen bij volgende generaties. Wetterskip Fryslân moet daarom duurzaam werken en verantwoord omgaan met het milieu. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is een belangrijk uitgangspunt voor de eigen en de uitbestede werkzaamheden. Wetterskip Fryslân heeft daarbij oog voor de maatschappelijke ontwikkelingen. De ChristenUnie wil gebruik maken van de innovatieve kracht van bedrijven en onderzoeksinstituten.¹² Het Wetterskip moet succesvolle innovaties toepassen.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het bouwen met verantwoorde materialen. We willen bijvoorbeeld alleen duurzaam geproduceerd hout toepassen, voorzien van een effectief duurzaamheidscertificaat.
- Het zorgvuldig omgaan met verontreinigde baggerspecie, zodat verontreinigingen zich niet opnieuw verspreiden in het water of in de bodem.
- Het terugwinnen van grondstoffen. Uit het slib van de zuiveringsinstallaties kan bijvoorbeeld fosfaat worden gewonnen.
- Het toepassen van creatieve en innovatieve technieken, zoals:
 - nieuwe, efficiënte en energiezuinige zuiveringstechnieken;
 - de productie van biogas door vergisting van het zuiveringsslib;
 - het opwekken van energie met behulp van biogascentrales;
 - de terugwinning van warmte;
 - energiezuinige pompen en
 - de toepassing van urinescheiding (bijvoorbeeld bij ziekenhuizen).
- Het nemen van toekomstbestendige maatregelen tegen de bodemdaling. Oorzaken van bodemdaling zijn: gaswinning, peilverlaging, inklinking of inpoldering. Door deze bodemdaling moet Wetterskip Fryslân periodiek veel kosten maken om het watersysteem weer op orde te brengen. Financiële compensatie voor bodemdaling als gevolg van zout- en gaswinning is daarom noodzakelijk. Voor de veenweidegebieden is op basis van gedegen onderzoek en in goed overleg met de bewoners en bedrijven een gebiedsgerichte aanpak nodig, waarbij de ChristenUnie de funderingsproblematiek (paalrot!) nadrukkelijk meeweegt.
- Een goede handhaving van het beleid. Wetterskip Fryslân geeft bij het naleven van de regels zelf het goede voorbeeld. Zo houdt het Wetterskip bij het uitvoeren van werkzaamheden rekening met de milieuwetgeving en de flora- en faunawetgeving.

De ChristenUnie wil dat Wetterskip Fryslân meer klimaatneutraal gaat werken door prioriteit te geven aan de vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot. Door klimaatsveranderingen moet Wetterskip Fryslân rekening houden met perioden met intensievere neerslag en perioden met watertekorten. Bij de investeringen van het Wetterskip moet rekening worden gehouden met deze ontwikkelingen.

¹² Denk daarbij bijvoorbeeld aan de MKB-bedrijven die zijn aangesloten bij AQUA Nederland, maar ook aan wetenschappelijke onderzoeksinstituten zoals Wetsus in Leeuwarden en Deltares in Delft.

8. Wetterskip Fryslân als betrouwbare partner

Voor de inwoners en de bedrijven bestaat er maar één overheid. De taken tussen het rijk, provincies, gemeenten en waterschappen moeten helder worden verdeeld. Er mogen geen zaken dubbel worden gedaan of tussen wal en schip vallen. Wetterskip Fryslân is in eerste instantie verantwoordelijk voor een goede uitvoering van haar kerntaken en moet als betrouwbare partner samenwerken met bedrijven en overheidsorganisaties.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het intensiveren van de samenwerking tussen Wetterskip Fryslân en gemeenten voor een optimaal waterbeheer.¹³
- Een intensievere samenwerking met het bedrijfsleven, waterleidingbedrijven (Vitens), landbouworganisaties en natuurbeheerders. Bij de samenwerking met de agrariërs gaat het bijvoorbeeld om goede afspraken over het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden in het kader van de keur.
- Het maken van heldere afspraken over de kostenverdeling tussen overheden. Samenwerking moet leiden tot een zichtbaar positief financieel resultaat voor inwoners en bedrijven. In het Nationale Bestuursakkoord Water zijn door de overheidsorganisaties landelijke afspraken gemaakt over samenwerking en kostenbesparing. De waterschappen voeren de gemaakte afspraken uit.
- Een efficiëntere uitvoering van de overheidstaken. De ChristenUnie pleit voor een goede en verdergaande samenwerking van de waterbeheerders en de andere overheden in het stroomgebied Rijn-Noord. Hierbij kan worden gedacht aan het organisatorisch integreren van de taken bij de partner die deze taken het beste kan uitvoeren. We willen dat Wetterskip Fryslân slagvaardig blijft en in goed contact staat met Rijk, (naburige) waterschappen, noordelijke provincies, gemeenten, burgers, bedrijven en onderzoeksinstituten.

Waterbeheerders werken onderling samen.¹⁴ Door plannen en werkzaamheden nog beter af te stemmen kunnen kosten worden bespaard. De ChristenUnie wil op het gebied van (duurzame) inkoop, handhaving en vergunningverlening kansen benutten. Het gaat hierbij ook om de samenwerking met andere overheden. Door een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op te stellen kan van te voren worden bekeken of samenwerking in het belang van inwoners en bedrijven voordelen oplevert.

¹³ Bijvoorbeeld door het afkoppelen van regenwater en het beperken van het overstorten van het riool. Maar ook op het gebied van rioleringen en afvalwaterzuivering moet Wetterskip Fryslân nauw samenwerken met gemeenten en bedrijven.

¹⁴ Er wordt bijvoorbeeld al samengewerkt op het gebied van waterlaboratoria, slibverwerking en ICT-ondersteuning.

9. Wetterskip Fryslân deelt kennis over water

Bij het Wetterskip is veel kennis en informatie beschikbaar. Wetterskip Fryslân moet bereid zijn om haar kennis en informatie te delen. Door informatie te delen kan het waterbeheer nog beter worden uitgevoerd¹⁵ en voorkomen we dubbelwerk. De ChristenUnie ziet graag dat Wetterskip Fryslân kennis uitwisselt met boeren, landbouworganisaties,¹⁶ natuurbeheerders, hengelsportfederaties, gemeenten, burgers en het onderwijs. Het gaat bijvoorbeeld om kennis op het gebied van water, milieu, ecologie, handhaving en vergunningverlening. Nederlandse waterkennis is een sterk exportproduct. Waterschappen kunnen die exportontwikkeling bevorderen door internationaal bij te dragen met hun kennis over water, dijken en het zuiveren van afvalwater.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het bieden van kansen voor de werkgelegenheid van jongeren in het ambtelijk apparaat van Wetterskip Fryslân. De ChristenUnie vindt dat er geïnvesteerd moet worden in wateropleidingen, zodat Nederland voldoende nieuwe waterexperts kan leveren voor deze topsector.
- Het digitaal beschikbaar stellen van kennis en informatie. Wetterskip Fryslân stelt relevante informatie op een toegankelijke manier beschikbaar via internet.
- Een actief educatiebeleid van Wetterskip Fryslân. Het Wetterskip zoekt de samenwerking met scholen en universiteiten. Wetterskip Fryslân verleent ook medewerking aan verenigingen en stichtingen door middel van het bezoekerscentrum bij het Woudagemaal voor educatie op het gebied van de verschillende waterthema's.
- Een gezamenlijke beschikbaarheid voor noodhulp bij grote watercalamiteiten. Waterbeheerders in Nederland werken bij calamiteiten nauw samen. Als er binnen of buiten Europa sprake is van grote watercalamiteiten dan stellen de waterbeheerders gezamenlijk noodhulp beschikbaar.
- Een passende bijdrage aan het oplossen van de waterproblematiek in arme landen op basis van solidariteit, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Het gaat dan vooral om de realisatie van de doelen ten aanzien van schoon drinkwater, waterhygiëne en waterafvoer.

De Nederlandse waterschappen hebben veel ervaring met het organiseren van het beheer en onderhoud. De kennis van de waterschappen wordt ook ingezet voor het oplossen en voorkomen van water gerelateerde problemen in andere landen. Ook voor Wetterskip Fryslân en de medewerkers levert het nieuwe ervaringen op en ook extra motivatie voor het werk in eigen beheergebied. Internationale inspanningen helpen ook om de Nederlandse topsector water op de kaart te zetten. Met deze internationale inspanning wordt zichtbaar hoe belangrijk het werk van een waterschap is.

¹⁵ Waterschappen (UvW) en Rijkswaterstaat kunnen bijvoorbeeld informatie uitwisselen om te zorgen voor een goede waterverdeling. Ook wordt informatie gedeeld met waterbeheerders in België en Duitsland.

¹⁶ De LTO heeft het Deltaplan agrarisch waterbeheer (DAW) opgesteld, als uitwerking van regionale en landelijke watervraagstukken. Deze input vanuit de agrarische sector kan Wetterskip Fryslân eveneens gebruiken.

10. Wetterskip Fryslân gaat verantwoord om met uw geld

De ChristenUnie vindt dat Wetterskip Fryslân verstandig moet omgaan met de middelen die zij heeft. Een goede uitvoering van de wettelijke waterschapstaken staat daarbij voorop. We spannen ons in om een verhoging van de lasten voor inwoners en bedrijven te beperken. Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet het Wetterskip oog hebben voor een efficiëntere en slimmere aanpak. Bij de besluitvorming over beleid en plannen worden (kosten efficiënte) alternatieven gewogen. Bij een eerlijke verdeling van de waterschapslasten moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarbij hebben we in het bijzonder oog voor de lagere inkomens. De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- De beheersing van de waterschapslasten. Bij de besluitvorming over (majeure) investeringen worden de risico's helder in beeld gebracht. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) mag hierbij niet ontbreken.
- Het benutten van subsidies voor projecten van Wetterskip Fryslân. Middelen van het Rijk, de provincie of de Europese Unie worden door het Wetterskip ingezet om boven op de eigen taken extra doelen te realiseren voor natuur, recreatie en landschap. Als Wetterskip Fryslân neventaken uitvoert, dragen de hiervoor verantwoordelijke medeoverheden de kosten.
- Een duurzaam financieel beleid. We verschuiven de kosten niet naar volgende generaties. Om de toekomstige rentelasten tot een acceptabel niveau te beperken wordt een jaarlijks opnieuw vast te stellen realistisch investeringsplafond gehanteerd. Tevens willen wij de hoge schuldenlast van Wetterskip Fryslân terugdringen.
- Een eerlijke en integere omgang met investeringen. Voor investeringen willen we afschrijven over de reëel te verwachten levensduur. De ChristenUnie wil kapitaalvernietiging voorkomen en niet meewerken aan boekhoudkundige of fiscale trucs om een gunstigere lastenontwikkeling voor te spiegelen.
- Een gelijke behandeling van particulieren en bedrijven. We willen voorkomen dat particulieren of bedrijven worden geconfronteerd met onevenredige hoge eigen kosten.¹⁷ Wetterskip Fryslân zoekt naar rechtvaardige oplossingen waarbij het principe geldt: de vervuiler betaalt.
- De controle op een efficiënte realisatie van de doelen van Wetterskip Fryslân door het algemene bestuur van het Wetterskip. Naast of in plaats van de bestaande auditcommissie kan een onafhankelijke rekenkamerfunctie in samenwerking met andere waterschappen hierbij ondersteunend zijn, mits dat financieel haalbaar is.

De ChristenUnie vindt dat de werkzaamheden van Wetterskip Fryslân moeten worden uitgevoerd tegen de maatschappelijk laagste kosten. Kosten en lasten worden ook niet afgewenteld op de volgende generaties. Wetterskip Fryslân werkt democratisch en legt publiekelijk verantwoording af over de genomen besluiten. Jaarlijks wordt inzichtelijk gerapporteerd over de uitgevoerde werkzaamheden en de besteding van de middelen. Op deze manier wil de ChristenUnie ervoor zorgen dat u weet waar uw geld aan wordt besteed.

¹⁷ Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het ontbreken van een rioolaansluiting, het onderhoud van een beschoeiing langs een vaarweg of de kosten voor het verwijderen van verontreinigde bagger. Indien nodig werkt Wetterskip Fryslân mee aan een individuele oplossing.

Speerpunten ChristenUnie voor Wetterskip Fryslân 2015 – 2019

- 1. Waterkeringen op orde volgens nieuwe Deltanormen en op basis van kostenbesparend en vernieuwend beheer.**
- 2. Sobere uitvoering nieuw zeegemaal op nader te onderzoeken locatie bij Lauwersoog, Holwerd of Harlingen.**
- 3. Verantwoorde uitvoering van alle wettelijke waterschapstaken tegen de laagst mogelijke kosten.**
- 4. Gebiedsgerichte aanpak in het veenweidegebied, waarbij de funderingsproblematiek (paalrot!) wordt meegewogen.**
- 5. Wetterskip Fryslân is een goede partner om kennis en kunde op het gebied van watermanagement te delen met arme landen.**
- 6. Eerlijke verdeling van de waterschapslasten, waarbij rekening wordt gehouden met de financieel zwakkeren.**
- 7. Doelmatige innovatie en verduurzaming van alle onderhoud.**

Voor verdere informatie zie: <http://fryslanwetterskip.christenunie.nl/>